

Yayımlayan Kuruluş: SESRIC**Yayın Yılı:** 2023**Anahtar Sözcükler:** Eğitimde fırsat eşitliği, engelli öğrenciler, özel ihtiyaçlı öğrenciler

Özet

Rapor, İslam İş Birliği Teşkilatı (İİT) üyesi ülkelerin kapsayıcı politikalar ve programlar yoluyla engelli bireylerin ihtiyaçlarını karşılama konusunda attıkları önemli adımları vurgulamaktadır. Birçok İİT ülkesi; engelli bireylerin haklarını korumak ve onları teşvik etmek için yasalar geliştirerek eğitim kotaları, ücretsiz tıbbi hizmetler ve iyileştirilmiş erişilebilirlik gibi girişimlere öncülük etmiştir. Eğitim alanında bu çabalar engelleri kaldırmayı ve engelliliğe dayalı ayrımcılığı azaltmayı amaçlamaktadır. Kaydedilen ilerlemeye rağmen engelli bireylerin eğitime dâhil edilmesinde zorluklar yaşanmaya devam etmektedir. Eğitime erişim; bireylerin beceri kazanmalarını, yaşam standartlarını

iyileştirmelerini ve bağımlılıklarını azaltmalarını sağladığı için çok önemlidir. Ancak rapor, engelli bireylerin okula devam ve okulu tamamlama oranlarının genellikle sağlıklı bireylere oranla daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitimde pozitif ayrımcılık, engelli çocukların eğitim hakkını güvence altına almak için yasalar çıkaran ülkelerdeki artışla birlikte küresel olarak olumlu bir eğilim göstermiştir. 2013'te ülkelerin %62'si bu tür yasalara sahipken 2018'de bu oran %88'e ulaşmıştır. Bununla birlikte özellikle İİT bünyesindeki 54 üye ülkeden sadece 24'ü eğitimde kapsamlı ayrımcılık karşıtı yasalara sahiptir. Rapor, sonuç olarak bu alanda daha fazla çabaya ihtiyaç duyulduğunu vurgulamaktadır.

Öneriler

Bu raporda;

- Engellilik konusunda ulusal bir politikası olan İİT ülkelerinin engelli bireylere karşı dolaylı veya sistematik ayrımcılığa yol açan yasa ve yönetmelikleri tespit ederek ortadan kaldırmaları ve kamu sektörü veya özel sektörde ayrımcılık vakalarını bildirebilecekleri mekanizmalar geliştirmeleri,
- Engellilik konusunda ulusal bir politikaya sahip olmayan İİT ülkelerinin tüm sektörlerde (eğitim, sağlık vb.) engelli bireylerin ihtiyaçlarını ele alan kapsamlı ve bütüncül ulusal politikalar geliştirmeleri,
- Ulusal politikanın aynı zamanda ayrımcılık karşıtı tedbirler getirerek, olumlu eylemleri teşvik ederek ve engelli bireylerin dâhil edilmesine yönelik girişimlerde bulunarak bu kişilerin temel haklarını (eğitim, istihdam, sağlık vb. hakları) korumayı amaçlamaları,
- Engellilik politikaları ve programlarının; engelli bireyler ile kamu kurumları, özel kurumlar ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği yoluyla gerçekleştirilmeleri,
- İİT ülkelerinin ayrıca engelli bireylerin kamu hizmetlerine erişimde karşılaştıkları fiziksel ve davranışsal engelleri tespit etmeleri ve ortadan kaldırmak için tedbirler almaları önerilmektedir.

